

Сазонова А.О.

Касаційний адміністративний суд України

НЕЗАЛЕЖНА ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ЇЇ СПІВВІДНОШЕННЯ З ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Згідно з пунктом 14.1.226 Податкового кодексу України, термін «самозайняті особи» охоплює платників податків, які є фізичними особами – підприємцями або особами, які займаються незалежною професійною діяльністю, за умови, що така особа не є працівником такого підприємства, не здійснює підприємницьку чи незалежну професійну діяльність.

У цьому випадку підприємець – це фізична особа, яка з метою реалізації свого конституційного права на підприємницьку діяльність (незалежну, ініціативну, систематичну, на власний ризик діяльність, спрямовану на виготовлення та продаж продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що має ціну) підлягає реєстрації та іншим процедурам, передбаченим законодавством, що не пов'язані з реєстрацією юридичної особи, і несе відповідальність за своїми зобов'язаннями всім своїм майном.

Підприємницька діяльність характеризується такими основними ознаками: спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт або надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність; має на меті отримання прибутку; ініціативність; незалежна та самостійна у прийнятті рішень, пов'язаних із такою діяльністю; систематична; здійснюється на власний ризик підприємця, який відповідає за результати управління; може бути пов'язана з використанням найманої робочої сили необмеженою кількістю осіб; не опосередковується трудовими відносинами підприємця з набувачами (споживачами) результатів його підприємницької діяльності; починається з моменту державної реєстрації.

Самостійна професійна діяльність за своїм змістом – це трудова діяльність, що передбачає професійну спрямованість та професійний розвиток, є основним джерелом активного доходу для особи, яка займається такою діяльністю, ініціативна, незалежна та самостійна у прийнятті рішень, пов'язаних із такою діяльністю, може бути пов'язана з використанням найманої робочої сили обмеженою кількістю осіб, не опосередковується трудовими відносинами особи, яка здійснює незалежну професійну діяльність із набувачами (споживачами) результатів її професійної діяльності, починається з моменту набуття професійної компетентності та державної реєстрації.

Загальним для осіб, які займаються підприємницькою та самостійною професійною діяльністю, є те, що відповідні особи: здійснюють систематичну діяльність, яка є джерелом їх доходу; не є працівниками (в контексті діяльності, що дозволяє визначити їх як samozайнятих); отримувати дохід від одержувачів результатів діяльності, що дає змогу визначити їх як samozайнятих; можуть використовувати або не використовувати найману працю.

Натомість відмінності між цими групами samozайнятих осіб полягають у тому, що самостійна професійна діяльність пов'язана з діями особи, яка планує проводити спеціальну освіту чи навчання, що забезпечує формування певного рівня компетентності, пов'язаного з конкретними знаннями, навичками чи вміннями, тоді як підприємницька діяльність не вимагає від особи, яка її здійснює, володіння певним рівнем компетентності; самостійна професійна діяльність є основним джерелом активного доходу для особи, яка її здійснює, натомість для підприємницької діяльності вона не є необхідною; незалежний професіонал може відбутися з огляду на «вартість» його результатів, а підприємницька діяльність завжди спрямована на отримання прибутку; щодо фізичних осіб-підприємців обмежень щодо кількості працівників, яких вони можуть працевлаштувати, немає, тоді як для осіб, які займаються незалежною професійною діяльністю, кількість таких осіб не може перевищувати чотирьох; особа, яка займається незалежною професійною діяльністю, не має реєструватися як фізична особа – підприємець (за винятком випадків, передбачених пунктом 65.9 статті 65 Податкового кодексу України, коли фізична особа зареєстрована в наглядових органах як фізичний підприємець з ознакою самостійної професійної діяльності).

Ключові слова: підприємницька діяльність, підприємець, samozайняті особи, незалежна професійна діяльність, публічні послуги.

Постановка проблеми. Відповідно до п. 14.1.226. Податкового кодексу України особи, що здійснюють незалежну професійну діяльність, є самостійною підгрупою самозайнятих осіб. До категорії самозайнятих осіб належать також фізичні особи – підприємці. При цьому визначальними ознаками самозайнятої особи як платника податку є те, що вказана особа не є працівником у межах такої підприємницької чи незалежної професійної діяльності [1]. Відповідно, з метою уточнення податково-правового статусу відповідних платників податків, необхідним є з'ясування сутності незалежної професійної діяльності, а також її співвідношення з підприємницькою діяльністю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні питання податково-правового статусу платників податків, та, зокрема, фізичних осіб – підприємців та осіб, що здійснюють незалежну професійну діяльність, досліджували зарубіжні та вітчизняні науковці, зокрема Л. Задорожня, Т. Логінова, В. Музика, Л. Палюх, В. Попов, Р. Паславська, А. Савченко, С. Смирних та інші. Водночас нині немає єдності позицій щодо співвідношення незалежної професійної діяльності з підприємницькою діяльністю.

Постановка завдання. У статті планується дослідити зміст понять «незалежна професійна діяльність» та «підприємницька діяльність», визначивши їх співвідношення, спільні та відмінні риси.

Виклад основного матеріалу дослідження. За визначенням Т. Логінової, В. Музики та В. Попова, підприємницька діяльність характеризується такими ознаками: здійснюється в певній галузі суспільних відносин; підприємницька діяльність в основному складається з господарсько-економічної, виробничо-маркетингової діяльності; коло вирішуваних підприємцем завдань вкрай різноманітне; це діяльність, пов'язана з нормами права, об'єктивними законами управління, економіки, маркетингу та багатьма іншими, які існують поза свідомістю людини, але які необхідно виконувати. Підприємницька діяльність тією чи іншою мірою включає в себе соціальну, пошукову, реконструктивну, комунікативну, організаційну та засвідчувальну діяльність тощо. Тому підприємець – це специфічний прошарок у соціальній структурі суспільства, який діє в умовах вільної ринкової економіки з основною метою – максимізації прибутку [2].

Отже, підприємницька діяльність – вид економічної, господарської діяльності. Вона пов'язана з підприємницьким ризиком, новими підходами

до управління, новаторством, динамічною невизначеністю і завжди спрямована на систематичне отримання прибутку.

Своєю чергою господарська діяльність – один із видів економічної діяльності, порядок організації, керівництва та безпосереднього здійснення економічної діяльності відповідно до правил, що встановлюються органами державної влади та управління і самими господарюючими суб'єктами.

Господарська діяльність опосередковує найрізноманітніші відносини у сфері приватного (цивільного) та публічного (податкового, адміністративного) права. Господарська діяльність може виражатися також у діях організаційно майнового, некомерційного характеру (створення підприємств, отримання ліцензії), тобто не має своєю безпосередньою метою отримання прибутку (майна), однак створює необхідні умови для майбутньої підприємницької діяльності і практично завжди є необхідною передумовою її здійснення. Економічна діяльність – процес відтворення матеріальних і духовних багатств, що включає виробництво, розподіл, обмін і споживання. Основою існування і розвитку суспільства є матеріальне виробництво. Завдяки виробництву створюються споживча вартість і нова вартість. У ринковій економіці значно зростає роль стадії обміну. Призначення обміну – опосередкування зв'язків між виробниками і споживачами, стимулювання одночасно активності і тих, і інших. Мета економічної діяльності – задоволення потреб людини в їжі, житлі, одязі, інших матеріальних і духовних благах, тобто забезпечення її життєдіяльності [3].

Відповідно до ст. 42 Господарського кодексу України [4] підприємництво – це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями). При цьому під господарською діяльністю, відповідно до ст. 3 Господарського кодексу України [4], розуміють діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямовану на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.

Відповідно до ст. 55 Господарського кодексу України, суб'єктами господарювання визнаються, зокрема, громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які зареєстровані відповідно до закону як підприємці, та здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав та обов'язків), мають відокремлене майно і несуть відповідаль-

ність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством [4]. Відповідно до ч. 1 ст. 128 Господарського кодексу України громадянин визнається суб'єктом господарювання в разі здійснення ним підприємницької діяльності за умови державної реєстрації його як підприємця без статусу юридичної особи відповідно до ст. 58 цього Кодексу [4]

Конституція України у ст. 42 [5] гарантує право кожного громадянина України на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом. У ст. 50 Цивільного кодексу України [6] також зазначається, що фізична особа здійснює своє право на підприємницьку діяльність за умови її державної реєстрації в порядку, встановленому законом.

Підпунктом 3.9.1 пункту 3.9 (Інші організаційно-правові форми) розділу III Класифікації організаційно-правових форм господарювання ДК 002:2004, затвердженої наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 26 лютого 2007 р. № 40, визначено, що підприємцем є фізична особа, яка є громадянином України, іноземним громадянином, особою без громадянства, що здійснює підприємницьку діяльність. Громадянин визнається суб'єктом господарювання в разі здійснення ним підприємницької діяльності за умови державної реєстрації його як підприємця без статусу юридичної особи. Громадянин-підприємець відповідає за своїми зобов'язаннями усім своїм майном, на яке відповідно до закону може бути звернено стягнення [7].

Тобто підприємцем є фізична особа, яка з метою реалізації свого конституційного права на підприємницьку діяльність (самостійну, ініціативну, систематичну, на власний ризик діяльність, спрямовану на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність) проходить відповідні реєстраційні та інші передбачені законодавством процедури, не пов'язані з реєстрацією юридичної особи, і відповідає за своїми зобов'язаннями усім своїм майном. Фізична особа набуває дієздатності у сфері підприємницької діяльності і відповідного статусу з моменту державної реєстрації.

Як зазначає О. Дем'яненко, статус фізичної особи – підприємця – це юридичний статус, який засвідчує право особи на заняття підприємницькою діяльністю, а саме: самостійною, ініціативною, систематичною, на власний ризик господарською діяльністю, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення еко-

номічних і соціальних результатів та одержання прибутку. Цей юридичний статус жодним чином не обмежує будь-які правомочності особи, які випливають з її цивільної право- та дієздатності [8].

Правоздатність фізичної особи – підприємця практично прирівнюється до правоздатності юридичних осіб, які здійснюють підприємницьку діяльність. Вона може мати права і обов'язки, необхідні для здійснення будь-яких видів діяльності, які не заборонені законом та щодо яких законом не передбачено обмежень. Так, фізичні особи – підприємці так само, як і юридичні особи, мають право наймати працівників, зобов'язані в передбачених законом випадках одержати ліцензію на здійснення певних видів діяльності, сплачувати податки та інші обов'язкові платежі, вести облік результатів своєї підприємницької діяльності тощо (ст.ст. 50–51 Цивільного Кодексу України [6]). У господарських відносинах фізичні особи – підприємці беруть участь перш за все як підприємці, а не як фізичні особи, та лише на підставі їх реєстрації і внесення відомостей про них до Єдиного державного реєстру юридичних, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, причому в господарському законодавстві поняття «юридична особа» та «фізична особа – підприємець» охоплюються спільним поняттям «суб'єкт господарювання».

Відповідно до ст. 55 Господарського кодексу України, фізичні особи, зареєстровані в установленому законом порядку як фізичні особи – підприємці, в яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 10 осіб (в т.ч. й ті, що не використовують найману працю) та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 2 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України, є суб'єктами мікропідприємництва; фізичні особи, зареєстровані в установленому законом порядку як фізичні особи – підприємці, в яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України, є суб'єктами малого підприємництва; інші фізичні особи, зареєстровані в установленому законом порядку як фізичні особи – підприємці, належать до суб'єктів середнього підприємництва [4]. Тому, на відміну від юридичних осіб, суб'єктами великого підприємництва фізичні особи – підприємці бути не можуть.

Отже, підприємницька діяльність спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність, має на меті отримання прибутку, ініціативна, самостійна та незалежна у прийнятті рішень, що стосуються такої діяльності, систематична, здійснюється на власний ризик підприємця, який несе відповідальність за результати господарювання, може бути пов'язана з використанням найманої праці необмеженої кількості осіб, не опосередковується трудовими відносинами підприємця з набувачами (споживачами) результатів його підприємницької діяльності, розпочинається з моменту державної реєстрації.

П. 14.1.226. Податкового кодексу України дає визначення незалежної професійної діяльності, під якою варто розуміти участь фізичної особи в науковій, літературній, артистичній, художній, освітній або викладацькій діяльності, діяльність лікарів, приватних нотаріусів, приватних виконавців, адвокатів, арбітражних керуючих (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів), аудиторів, бухгалтерів, оцінщиків, інженерів чи архітекторів, особи, зайнятої релігійною (місіонерською) діяльністю, іншою подібною діяльністю за умови, що така особа не є працівником або фізичною особою – підприємцем (за виключенням випадку, передбаченого п. 65.9 ст. 65 Податкового кодексу України) та використовує найману працю не більш як чотирих фізичних осіб [1].

Незалежна професійна діяльність характеризується двома обов'язковими ознаками: незалежністю, тобто відсутністю підпорядкування з точки зору трудового законодавства, можливістю встановлення трудових відносин з обмеженою кількістю осіб, а також відсутністю іншого податкового статусу (тобто, податкового статусу фізичної особи підприємця); професійністю, тобто спеціальною освітою або підготовкою особи, що її здійснює, в т.ч. й отриманням за необхідності необхідних дозволів.

У найбільш загальному вигляді професійна діяльність – це діяльність людини відповідно до набутої нею професії (спеціальності) у визначеній сфері чи галузі виробництва, яка спрямована на розвиток людини та забезпечення її життєдіяльності.

Основними функціями професійної діяльності є: створення матеріальних і духовних цінностей та благ; перетворення навколишнього середовища; отримання засобів до існування людини й суспільства; сприяння загальному і професій-

ному розвитку людини й суспільства. За своїм змістом професійна діяльність є трудовою діяльністю, яка пов'язана з певною професією.

Професія, відповідно до чинного законодавства, – це рід трудової діяльності людини, що володіє комплексом спеціальних знань, практичних навичок, одержаних шляхом спеціальної освіти, навчання чи досвіду, які мають можливість здійснювати роботу в певній сфері виробництва [9], вид трудової діяльності, що потребує певних знань та навиків, набутих шляхом навчання і практичного досвіду [10], сукупність подібних видів робіт/занять, що передбачає відповідну підготовку та здобуття певних кваліфікацій [11]. Доцільно розглянути й зміст дотичних до поняття «професія» категорій:

– професійна кваліфікація – визнана кваліфікаційним центром, суб'єктом освітньої діяльності, іншим уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання), що дозволяють виконувати певний вид роботи або здійснювати професійну діяльність [12];

– професійна орієнтація – комплексна науково обґрунтована система форм, методів і засобів, спрямованих на забезпечення допомоги особистості в активному свідомому професійному самовизначенні та трудовому становленні [13], комплексна науково обґрунтована система форм, методів та засобів впливу на особу з метою оптимізації її професійного самовизначення на основі врахування особистісних характеристик кожного індивідуума та потреб ринку праці. Вона спрямована на досягнення збалансованості між професійними інтересами і можливостями людини та потребами суспільства в конкретних видах професійної діяльності [14];

– професійна компетентність – здатність особи в межах визначених за посадою повноважень застосовувати спеціальні знання, уміння та навички, виявляти відповідні моральні та ділові якості для належного виконання встановлених завдань і обов'язків, навчання, професійного та особистісного розвитку [15], динамічна комбінація знань, умінь, навичок, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно здійснювати професійну діяльність та/або подальшу навчальну діяльність [16];

– професійний розвиток – безперервний, свідомий, цілеспрямований процес особистісного та професійного зростання, що базується на інтеграції знань, умінь і компетентностей [17];

– професійні права – права осіб на професійну діяльність, підтвержені документом про вищу освіту державного зразка [18].

У п. 3.8.8.1 Класифікації організаційно-правових форм господарювання ДК 002:2004, затвердженій наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 26 лютого 2007 р. № 40, зазначається: «Професійний творчий працівник – фізична особа, творча діяльність якої становить її основне заняття, що завершується створенням і оприлюдненням творів або їх інтерпретацією в галузі культури та мистецтва і є головним джерелом її доходів, незалежно від того, має вона чи не має будь-які юридично оформлені трудові відносини» [7].

Отже, професійна діяльність не лише характеризується спеціальною освітою або підготовкою особи, що підтверджується відповідними документами про освіту, але й здобуттям за їхніми результатами професійної компетентності, та здійснюється з використанням відповідних знань, навичок чи вмінь постійно, а також становить для особи основний рід занять трудової діяльності та головне джерело доходів.

Підсумуємо основні ознаки незалежної професійної діяльності: за своїм змістом є трудовою діяльністю, яка передбачає професійну орієнтацію та професійний розвиток; є головним джерелом активного доходу для особи, котра здійснює таку діяльність; ініціативна; самостійна та незалежна в прийнятті рішень, що стосуються такої діяльності; може бути пов'язана з використанням найманої праці обмеженої кількості осіб; не опосередковується трудовими відносинами особи, що здійснює незалежну професійну діяльність, із набувачами (споживачами) результатів її професійної діяльності; розпочинається з моменту набуття професійної компетентності та державної реєстрації.

Висновки. Проведене дослідження дає змогу дійти висновку, що спільним для обох підгруп самозайнятих осіб є те, що вони здійснюють сис-

тематичну діяльність, яка є джерелом їх доходу, не є найманими працівниками (у контексті здійснюваної діяльності, яка дозволяє визначати їх як самозайнятих), отримують дохід від набувачів результатів здійснюваної діяльності, яка дозволяє визначати їх як самозайнятих, можуть як використовувати, так і не використовувати найману працю.

Водночас результати нашого дослідження дають змогу виділити й певні відмінності між вказаними групами самозайнятих осіб:

– незалежна професійна діяльність пов'язана зі здобуттям особою, яка планує її здійснювати, спеціальної освіти або підготовки, що забезпечує формування в неї певного компетентнісного рівня, пов'язаного з наявністю специфічних знань, навичок чи вмінь, тоді як підприємницька діяльність не потребує обов'язкової наявності в особи, яка її здійснює, специфічного компетентнісного рівня;

– незалежна професійна діяльність виступає для особи, яка її здійснює, головним джерелом активних доходів, а для підприємницької діяльності це не обов'язково (зокрема, особа може здійснювати підприємницьку діяльність і перебувати в не пов'язаних із такою підприємницькою діяльністю трудових відносинах, за винятком випадків, встановлених законодавством);

– незалежна професійна діяльність орієнтована більшою мірою на трудовий процес, який передбачає розвиток, не матеріалізований у результат, тому може здійснюватись, з огляду на «собівартість» її результатів, тоді як підприємницька діяльність спрямована на отримання прибутку;

– особа, що здійснює незалежну професійну діяльність, може використовувати найману працю не більш як чотирьох осіб, а для підприємців не існує обмежень щодо кількості найманих працівників;

– особа, що здійснює незалежну професійну діяльність, не має бути зареєстрована як фізична особа – підприємець (за винятком випадку, передбаченого п. 65.9 ст. 65 Податкового кодексу України) [1].

Список літератури:

1. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Логинова Т.В., Музыка О.А., Попов В.В. Специфика профессиональной предпринимательской культуры. URL: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=23708>.
3. Соотношение экономической, предпринимательской и хозяйственной деятельности. URL: http://business-zakons.ru/index.php?id=420&whatdo=list_category.
4. Господарський кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
5. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA%96-%D0%B2%D1%80>.
6. Цивільний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
7. Про затвердження національних стандартів України, державних класифікаторів України, національних змін до міждержавних стандартів, внесення зміни до наказу Держспоживстандарту України від 31 березня 2004 р. № 59 та скасування нормативних документів : Наказ Державного комітету України з питань тех-

нічного регулювання та споживчої політики від 26.02.2007 р. № 40. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0040609-07#Text>.

8. Дем'яненко О.В. Статус фізичної особи – підприємця: проблеми застосування законодавства. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0012323-11#Text>.

9. Про затвердження Порядку встановлення медико-соціальними експертними комісіями ступеня втрати професійної працездатності у відсотках працівникам, яким заподіяно ушкодження здоров'я, пов'язане з виконанням трудових обов'язків : Наказ МОЗ України від 22.11.1995 р. № 212. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0136-96/ed20120928/find?text=%CF%F0%EE%F4%E5%F1%B3%FF>.

10. Про затвердження Інструкції про встановлення груп інвалідності : Наказ МОЗ України від 07.04.2004 р. № 183. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0516-04/ed20111202/find?text=%CF%F0%EE%F4%E5%F1%B3%FF>.

11. Про затвердження Методики розроблення професійних стандартів : Наказ Мінсоцполітики України від 22.01.2018 р. № 74. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0165-18/ed20180122#n29>.

12. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/ed20170905#n505>.

13. Про затвердження Положення про професійну орієнтацію молоді, яка навчається : Наказ Міносвіти, Мінпраці України, Мінмолодьспорт України від 02.06.1995 р. № 159/30/1526. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/-95/ed19950703>.

14. Про Концепцію державної системи професійної орієнтації населення : Постанова Кабінету Міністрів України від 27.01.1994 р. № 48. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/48-94-%D0%BF/ed20081001>.

15. Закон України «Про державну службу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19/ed20151210#n22>.

16. Про затвердження Положення про проходження первинної професійної підготовки та підвищення кваліфікації особами рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України : Наказ Міністерства юстиції України від 26.12.2018 р. № 4091/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1496-18/ed20181226#n26>.

17. Закон України «Про державну службу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19/ed20190925#n1245>.

18. Про затвердження Порядку проходження атестації для визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання в системі вищої освіти, здобутих на тимчасово окупованій території України після 20 лютого 2014 року : Наказ МОН України від 19.05.2016 р. № 537. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0793-16/ed20170331#n20>.

Sazonova A.O. INDEPENDENT PROFESSIONAL ACTIVITY AND ITS RELATIONSHIP WITH ENTREPRENEURIAL ACTIVITY OF INDIVIDUALS

According to paragraph 14.1.226 of the Tax Code of Ukraine, the term “self-employed persons” includes taxpayers who are natural persons – entrepreneurs or persons who engaged in independent professional activity, provided that such person is not an employee within such entrepreneurial or independent professional activity.

In this case, the entrepreneur is a natural person who, in order to exercise his constitutional right to entrepreneurial activity (independent, initiative, systematic, at his own risk activities aimed at manufacturing and selling products, performing works or providing services of a cost nature, having a price) relevant registration and other procedures provided by law, not related to the registration of a legal entity, and is liable for its obligations with all its property.

Entrepreneurial activity is characterized by the following main features: aimed at the manufacture and sale of products, performance of works or provision of services of a cost nature that have a price certainty; aims to make a profit; initiative; independent and autonomous in making decisions related to such activities; systematic; carried out at the own risk of the entrepreneur who is responsible for the results of management; may be related to the use of hired labor by an unlimited number of persons; is not mediated by the labor relations of the entrepreneur with the acquirers (consumers) of the results of his business activities; begins from the moment of state registration.

Independent professional activity in its content is a work activity that involves professional orientation and professional development; is the main source of active income for a person engaged in such activities; initiative; independent and autonomous in making decisions related to such activities; may be related to the use of hired labor by a limited number of persons; is not mediated by the labor relations of a person engaged in independent professional activity with the acquirers (consumers) of the results of his professional activity; begins from the moment of acquisition of professional competence and state registration.

Common for persons engaged in entrepreneurial and independent professional activity is that the relevant persons: carry out systematic activities, which is the source of their income; are not employees (in the context of activities that allow them to be defined as self-employed); receive income from the recipients of the results of activities, which allows to define them as self-employed; may or may not use hired labor.

Instead, the differences between these groups of self-employed persons are that: independent professional activity is associated with the acquisition of a person who plans to carry out special education or training, which provides the formation of a certain level of competence associated with specific knowledge, skills or abilities, while entrepreneurial activity does not require a person who carries it out to have a specific level of competence; independent professional activity is the main source of active income for the person who carries it out, while it is not necessary for entrepreneurial activity; independent professional can be carried out based on the “cost” of its results, while entrepreneurial activity is always aimed at making a profit; with regard to natural persons-entrepreneurs, there are no restrictions on the number of employees they may employ, while for persons engaged in independent professional activity, the number of such persons may not exceed four; a person engaged in independent professional activity should not be registered as a natural person – entrepreneur (except as provided for in paragraph 65.9 of Article 65 of the Tax Code of Ukraine, when a natural person is registered in the supervisory authorities as a natural person-entrepreneur with a sign of independent professional activity).

Key words: *entrepreneurial activity, entrepreneur, self-employed persons, independent professional activity, public services.*